

Уляна САВКІВ
*к. е. н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ, Україна*

Галина СИДОР
*к. е. н., доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»,
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА БУХГАЛТЕРА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Сьогодні одне із важливих питань у бухгалтерській діяльності стосується професійної етики. Професійна етика – це кодекс правил, що визначає професійну поведінку в публічній сфері, норми дотримання чинного законодавства та відомчих нормативних актів, професійних знань, взаємовідносини у колективі та усвідомлення відповідальності за виконання професійних обов'язків.

Професійні бухгалтери відіграють головну роль у системі економічних та суспільних відносин. Працедавці, адміністративні органи влади, інвестори та кредитори є користувачами економічної інформації, яку вони отримують від бухгалтерів. Професійний підхід і поведінка бухгалтерів під час надання послуг має вагомий вплив на економічний добробут країн. Однак спеціалісти бухгалтерської сфери можуть зберегти такий привілейований статус за умови, що надають якісні послуги, які підкріплені суспільною довірою. Тому фахівці з бухгалтерського обліку в усьому світі найбільше зацікавлені в забезпеченні високого рівня якості своєї роботи, у т. ч. дотриманні етичних вимог і правил, які обов'язкові для всіх професійних бухгалтерів.

Протягом останнього десятиліття фінансові зловживання знизили довіру

до фінансової інформації та визначили напрямок розвитку соціально-орієнтованого бухгалтерського обліку, сприяючи інтенсивним дебатам щодо етичних елементів бухгалтерської професії. Її функціональні характеристики, які безпосередньо пов'язані із законом і професійними нормами, сьогодні все частіше доповнюються етичними, тобто професійними етичними кодексами [1].

Кожна професія базується на знаннях, навичках, професійних поглядах та моральних цінностях тих, хто її представляє. Як і в інших професіях, сталий розвиток бухгалтерської професії залежить не лише від якості послуг бухгалтерських працівників, а й від їхньої здатності ефективно реагувати на запити економіки та суспільства.

Регулювання професійної діяльності забезпечує відповідність професії певним стандартам, що гарантує її належну якість на ринку бухгалтерських та аудиторських послуг.

Регулювання бухгалтерської професії з точки зору моральних цінностей необхідне з таких причин:

- бухгалтерська професія передбачає відповідальність її представників перед суспільством;
- законодавство, що регулює права та обов'язки бухгалтерів, не може охопити всі аспекти професійної діяльності;
- бухгалтерська професія має зберігати привілей саморегулювання, гарантуючи свою незалежність та автономію.

Отже, регулювання діяльності бухгалтерів з точки зору моральних цінностей має сприяти впровадженню та формуванню етичної поведінки.

Професійні організації, що об'єднують професійних бухгалтерів, відіграють важливу роль у розробці та поширенні стандартів бухгалтерської етики. Усі бухгалтери компанії обов'язково мають дотримуватися універсальних і професійних етичних стандартів. Знання Кодексу є показником професійної компетентності та професіоналізму. Незалежно від рівня кар'єри бухгалтери мають дотримуватись технічних вимог професії та постійно вдосконалювати свої навички й компетенції.

Однак у сучасному професійному середовищі широко обговорюються перспективи розвитку професії бухгалтера, фахівці досліджують причини зниження попиту на результати їхньої діяльності. Особлива увага здебільшого зосереджується на таких причинах, як стрімкий розвиток цифрової економіки та пов'язана з цим цифровізація бухгалтерського обліку. Освоєння сучасних технологій може суттєво покращити перспективи кар'єрного зростання та цінність бухгалтера на ринку праці [2].

Розвиток цифрової економіки – це не єдина причина формування суспільних вимог до професії бухгалтера. Важливу роль у цьому процесі відіграє зниження довіри користувачів до даних фінансової звітності та підтвердження її достовірності аудиторами. Це спричиняє проблеми недовіри до аудиторського висновку та не сприяє формуванню привабливого іміджу вітчизняних суб'єктів господарювання на зовнішньому та внутрішньому ринках. Отже, довіра – це одна з умов існування професії бухгалтера.

Сучасний етап розвитку професійної діяльності бухгалтерів характеризується «кризою довіри» до професії, що пов'язано насамперед з порушенням етичних норм та нехтуванням професійними цінностями з боку представників професії. Для вирішення цієї проблеми професійні організації мають спрямовувати зусилля на відновлення довіри до професії.

Бухгалтери, як і багато інших фахівців, мають справу з національним законодавством, яке часто змінюється, і стикаються з неналежною діловою практикою, порушеннями регуляторних вимог та шахрайством. У світлі цих подій бухгалтерам необхідно ретельно оцінювати можливі наслідки прийняття професійних та управлінських рішень і усвідомлювати необхідність дотримання етичних стандартів [3].

На міжнародному рівні загальноприйнятим є Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів. Кодекс встановлює етичні мінімуми, яких необхідно дотримуватися у професійній діяльності.

Публічна сторона бухгалтерської професії диктує необхідність створення етичних комітетів та систем загального контролю за дотриманням положень

Кодексу етики. Водночас основою формування професійних цінностей має бути система безперервного навчання.

Список використаних джерел:

1. Безручук С. Л. Якість фінансової звітності через призму професійної етики бухгалтера. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2017. № 4. С. 3–8.

2. Мельник Н. Г. Тенденції та виклики розвитку бухгалтерської професії. Бізнес Інформ. 2019. № 9. С. 200–205.

3. Романченко Ю. О., Єрмолаєва М. В. Етичні аспекти професійної діяльності бухгалтера. Економічний форум. 2019. № 4. С. 237–241.

4. Сидор Г. В., Савків У. С. Взаємозв'язок якості фінансової звітності та професійної етики бухгалтера. Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності : матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Запоріжжя, 10–11 трав. 2023 р.). Запоріжжя, 2023. С. 333–337.

Науковий керівник: Алла Павлівна ШАПОВАЛОВА

К. е. н., доцент кафедри обліку та оподаткування

Анастасія Анатоліївна ЧЕРЕВАНЬ

здобувачка вищої освіти,

Державний торговельно-економічний університет,

м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ІТ-ПРОДУКТУ ТА ІТ-ПОСЛУГИ

ІТ-сфера є однією з найбільш динамічних та швидкозмінних галузей, яка має вагомий економічний та соціальний вплив на життєдіяльність населення і яка, попри війну в Україні, демонструє свою стійкість до різноманітних викликів. Зокрема, згідно з дослідженням «Do IT Like Ukraine», проведеним Асоціацією «ІТ Україна», за останні 6 років частка експорту комп'ютерних послуг у ВВП зросла з 1,8% до 3,5%, в експорті послуг – з 13,4% до 37,8%, а ІТ-